

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Češkoslovačko Sokolstvo protiv fašizma

Posle fašističkog napadaja na vojarnu u Brnu, u češkoslovačkoj javnosti čulo se mnogo glasova, da treba i Sokolstvo tačno da zauzme svoje stanovište prema fašizmu. Zaboravilo se je pri tome zastalno, da je češkoslovačko Sokolstvo preko svoga Vitora već davno i sasvim tačno označilo svoje stanovište prema fašizmu i fašističkom pokretu u Češkoslovačkoj, naime, da je sasvim otvoreno ustalo protiv fašističkog pokreta. U tome smislu češkoslovačko Sokolstvo donelo je svojedobno i jednu deklaraciju, kako treba da se članstvo, koje je zavedeno fašističkom pokretom, nastoji od istoga odvrići, u protivnom pak da se odaleći iz sokolskih redova, ako se njihovo aktivno delovanje u fašističkom pokretu kosi sa sokolskim načelima, pogotovo sa načelima demokratizma, napretka i socijalne pravde.

U poslednjem broju »Vestnika sokolskog«, zvaničnog organa ČOS, u rubrici »Iz našeg života«, nalazimo jednu raspravu o fašističkom pitanju iz pera tajnika ČOS br. Jana Pelikana, u kojoj je tačno zauzet stav, možemo da kažemo oficijelan, protiv brnske fašističke avanture, koja se osuđuje najoštijim rečima.

Raskol među Lužičko - srpskim Sokolima

Već u jednom od predašnjih brojeva našega lista javili smo, da se u Srpskoj Lužici spremaju raskol među sokolskom braćom i to ne iz kojih sokolskih već radi čisto verskih razloga i prilika, koje vladaju među najmanjim slovenskim narodom. Iako katolička manjina među lužičanima broji samo nešto više od 10 po sto, ipak ona traži, da se Sokolstvo i sav njegov rad stavi pod neku kuratelu katoličkog klara, dok dublje sokolsko orijentirani i napredniji evangelički sunarodnjaci o tome ni da čuju. Među vodećim ličnostima lužičkog Sokolstva, najviše se zalažu za katoličku tezu savezni načelnik br. Mješkank, dalje urednik »Sokolskih listova« br. Navaka, starešina župe Čišinskih br. Jakubaš te član starešinstva saveza br. Pavol Krečmar. Savezni starešina, br. Jakov Šajba, iako sam katolik, drži se u ovom pitanju sasvim neutralno. U »Srbskim novinama«, jedinom dnevniku Lužičana, nalazimo u broju od 28. januara o. g. ugovornik pod naslovom »Čega se bojimo?«, u kome se pisac bavi ovim nezdravim pojmom u organizaciji, podvlačeci, da nema nikakvog razloga da se radi sasvim verskih momenata rascepa Sokolstvo u Lužici. Baš naprotiv, veli pisac članka, da je upravo danas naročito potrebno, da se pod nikakvim uvjetima ne cepaju narodne sile, a naročito da se ne cepe Sokolstvo, koje je kroz 10 godina svoga postojanja postalo u Lužici jedan tako silan faktor, da bi bila jedna nenađoknadiva šteta za nacionalnu srpsku stvar, kada bi se podelilo u katoličke vežbače i Sokole.

Ali pokrećači cepanja, bar tako izgleda, nastoje to svakako da provedu. U jednom društvu već je čak i izvršena promena naziva iz dosadašnjeg Sokola u Srpsko telesnovaspitno društvo. Sigurno je da će ovaj primer slediti i sva ostala »katolička« sokolska društva, dok po broju i snazi mnogo jača župa »Lubin« o napuštanju sokolskog imena neće ni da čuje. Posve je stoga verovatno, da će medju lužičkim Sokolima nastupiti raskol već na glavnoj skupštini Saveza početkom marta. Savezni načelnik medutim predlaže, u cilju održanja kakve — takve jedinstvenosti, da bi se i za buduće povezalo Sokolstvo sa svojim odvojenim delom — Srpskim telesnovaspitnim društvima — putem neutralnog starešinstva u jednu celinu, ali ovakav način »rešavanja« ovog važnog pitanja nikako nije opravдан sa sokolskog stanovišta, pa niti sa nacionalnoga. Stoga se župa »Lubin« već spremaju da sastavi posle odlaza otpadnika odnosno ovih kompromisnih, novu saveznu upravu da vodi preostali deo Sokolstva, t. j. oko 15 društava, dok će 4–5 društava morati da istupe iz Saveza zbog svog »katoličkog« stanovišta.

Slike vesti iz češkoslovačkog Sokolstva

Pri put posetili su češkoslovački Sokoli Ljubljano pod vodstvom brata dr. Jana Podlipnog već 1888 godine, kad je matica našeg Sokolstva, »Ljubljanski Sokol« slavio 25-godišnjicu svoga rada. Sokolska ekspedicija je tada brojila oko 80 posetilaca iz 17 čeških sokolskih društava. Članovi ekspedicije sudjelovali su i kod tadašnjih utakmica. — Za II savezni slet američkog češkoslovačkog Sokolstva sprema ČOS

(Nastavak sa 1 strane)

česi. Najveći broj ovih bili su ujedno Sokoli. I za sve to vreme niti sam video niti sam čuo, da su ovi Sokoli bili ljudi bez vere ili protiv vere ili da nisu respektivali katoličku veru. Čak znam i to, da su se među njima neki isticali naročitim pobožnošću.

Kasnijih godina i decenija počelo je Sokolstvo da se i kod nas sve više širi. Koliko znam Sokolstvo je počelo da se širi iz Ljubljane u Kranjsku, Štajersku, Goricu, Trst, Istru, Hrvatsku i Dalmaciju. U samoj Istri postojala su Sokolska društva u Pazinu, Pulji, Voloskom, Opatiji, Kastvu i na otoku Krku. Sva ova sokolska društva sačinjavala su »župu Vitezicu«, nazvatu po imenu dr. Dinka Vitezića, koji je bio poznat kao pobožan čovek.

Bavio sam se po mnogim mestima Istre, a i po drugim našim krajevima. I nikada i nigde nisam opazio kod Sokola ništa, što bi bilo bezversko ili protiversko. Poznavao sam i poznajem i danas veoma pobožne Sokole, njihove pročelnike i prosvetare. Na sokolskim priredbama i zabavama nisam primetio ništa drugo što se ne vidi i na ostalim zabavama, pa i na zabavama čisto katoličkih organizacija.

Imajući sve to na umu zaprepastila me je poslanica naših biskupa, datirana 17. novembra 1932., a pročitana 8. januara ove godine u katoličkim crkvama naše države. Zaprepastilo me je i tvrdjenje, da je Tirš zasnovao Sokolstvo na bezverstvu i protiverstvu kad znam, da su katolički sveštenici izvršili opelo nad posmrtnim ostatcima Tirša prilikom sprovoda do mesta večnog otpočitka.

Sokolstvo postoji već 70 godina. Za sve ovo vreme ni sveštenici ni biskupi katolički, ni češki ni naši, ni magaji drugi nisu ništa privorabili Sokolstvu. Katolički sveštenici i biskupi mnogo puta prisustvovali su sokolskim manifestacijama, a mnogi od njih su i aktivni članovi sokolske organizacije.

Zbog svega toga i ja sam se nedavno vrlo rado odazvao želji Sokolskog društva u Kastvu, da prilikom otkrivanja spomenika blaženoprocivšem Kralju Petru blagoslovim zastavu kastavskih Sokola, dar Nj. Vel. Kralja.

Zaprepastila me je ta poslanica, jer poznajem mnoge dobre Sokole, koji su ujedno dobro hrišćani i dobri katolici. Zaprepastilo me je tvrdjenje poslanice, jer nikada ni na jednoj sokolskoj manifestaciji ili zabavi nisam video ništa neprijatno ili nemoralno. Zaprepastila me je ova poslanica naročito i s toga, što smatram Sokolstvo kao eminentnu nacionalnu organizaciju, koja baš nastoji radi toga, da gaji međusobnu ljubav i snošljivost kod našeg naroda s tim, da je pripravno i da brani otadžbinu u svima, pa i najtežim momenima.

Zbog svega toga poslanica je po razno delovala na sve naše ljudе. Naročito mi je teško kad pomislim, kako su morali duševno trpeti oni sveštenici, koji su i sami uvereni Sokoli ili prijatelji Sokolstva i koji su pri tom moralni čitati poslanicu u crkvama ispred oltara ili s propovedaonicom. A trpeći su i oni vernici, koji su Sokoli i prijatelji Sokola, a uz to dobri katolici. Uverio sam se, da su svi ovi ljudi bili teško uznenimreni, ne znajući prosto šta da rade. Išli su od jednog do drugog pitajući šta da čine. Sviima ovim ljudima, koji su i kamen dolazili, ne može nikako da ide u glavu da je ova poslanica mogla biti proglašena bez znanja Sv. Stolice i njenog prestarstva u našoj državi. Dobri su katolici i že da ostanu dobiti katolici. I veru ipak ne žele da menjaju! Ali ta poslanica boli tim više što se zna, da i Sv. Stolica radi ruku pod ruku sa tvorcem i pročelnikom fašizma.

U celoj našoj državi javili su se protesti protiv biskupske poslanice. Ali ovi su protesti u toliko jači, u koliko su mesta protesta bliža granicama Italije. Stanovnici ovih krajeva naročito jako osećaju karakter ove poslanice. Na taj način može se protumačiti okolnost, da kotorski biskup i zamenik barskog nadbiskupa nisu ni dozvolili da se čita poslanica. Isto tako u mnogim crkvama Dalmacije poslanica nije čitana. A protiv poslanice najčešće se protestovalo u Primorju: na Sušaku, u Kastvu, Crikvenici, Novom, u Krku, na Rabu.

Primorci dobro znaju i pamte sve ono što se protiv našeg naroda govori i radi u susednoj državi. I to kako u svetovnom tako i u crkvenom Rimu. Naši Primorci dobro znaju, da je trščansko-koparski biskup Andrej Karlin, sada biskup u Mariboru, bio prisiljen i od same Sv. Stolice da položi čast i službu biskupa u Trstu i da napusti Trst. Oni znaju da je na Rijeci osnovana na brzu ruku biskupija, bez verskih potreba već iz čisto političkih razloga. Znaju također da je iz crkvenog Rima poslat za biskupa na Rijeci Isidor Sain, koga je ustoličio jedan kardinal. Biskup Sain medutim nije znao naš narodni jezik, te prema tome nije mogao ni vršiti svoje biskupske dužnosti. Biskup Sain osnovao je na Rijeci semenište za uzgoj sveštenika. Tim mlađim ljudima zabranjeno je da među sobom govore hrvatski i to na jedan strašan način: kod ispostvi morali su ispođevati kao greh, ako su kad među sobom govorili materinjim jezikom!

U Primorju također zna se, da je nadbiskup goriški, pok. dr. Fran Sedej, biskupovao tamo 25 godina: da je svoje dužnosti vršio našesvesnije; da je živeo — može se reći — kao svetac i da je Sv. Otac Papa prilikom dvadesetpetogodišnjice biskupovanja dr. Sedeja naročito poohvalio njegov rad. No ipak to nije smetalo, da se dr. Sedej makne sa biskupske stolice.

Sedej se nije dao na to nagovoriti. Ali najzad morao je da popusti. Došao mu je Papin vizitator, biskup Luka Paseto nagovarajući ga da se odrekne biskupije. Predobri Sedej odupirao se najodlučnije. Tek kad mu je biskup Paseto rekao da je to želja Sv. Stolice pristao je na odricanje. I to pod uslovom da će njegov naslednik biti pravedan i da će braniti prava slovenskog naroda, koji čini veliku većinu stanovništva biskupije. Ali mesto toga na stolicu goričkih nadbiskupa došao je poitalijanci fašista Dovani Siroti (Sirotić). Sve ovo izazvalo je bol a najzad i smrt Sedejevu. Na sve to misli Primorac, brižan zbog ovakve biskupske poslanice.

Primorci znaju i za Lateranski sporazum između svetovnog i crkvenog Rima. Po ovom sporazumu duhovni pastiri i župnici našeg naroda pod Italijom ne treba da znaju narodni jezik, dok mnogi sveštenici — misionari uče jezike najdiviljnijih plemena, da bi ih mogli poučavati i širiti hrišćansku veru. Usled ovakvog postupka crkve su se ispraznile, a vernici u njima veoma su retki.

Mislim da je potrebno i ovde ukažati na fašističke postupke u Italiji. Fašizmu je poslednja stvar vera i verska nauka. Čak svojim postupcima i radom fašiste vredaju hrišćansku našku. Pa ipak tamošnji biskupi, ni pojedinci niti in corpore, nisu nikad istupili protiv fašizma.

Nisu to učinili ni protiv pročelnika fašizma koji je, da bi dokazao da nema Boga, sa časovnikom u ruci pozivao Boga da ga ubije posle 5 minuta ako ga ima. I kad je isteklo 5 minuta, a on ostao živ, konstatovao je javno da nema Boga! A ovi fašiste, zajedno sa svojim pročelnikom, ne propovedaju ljubav nego mržnju, ne žele mir već rat. Njihovi učitelji u školama na zapadnim granicama naše države pokazuju na nas, s ove strane granice, i govore svojim učenicima i deci našeg naroda: »Nemojte ići preko, tamo žive samo divljii ljudi koji su kadri čoveka napasti, istaći pa čak i ubiti.«

Na brzu ruku sastavljeni sudovi ubijaju Mateotiju, Morziniju i druge u staroj Italiji. A u Istri, Trstu i Gorici ubijaju naše Gortane, Bidove, Marušice, Miloše i Valentije. Fašiste nekažneno napadaju njima nepočudne ljudе, naročito naše. Premašuju ih, razbijaju im zube, zlostavljaju ih, provlažuju u kuće, pale narodne domove, provlažuju u crkve terajući sveštenike ispred oltara. Zatvorene su ujedno sve naše narodne škole, kojih je bilo više stotina; raspštena su sva naša društva — prosvetna i privredna.

Našem narodu u Istri ne dozvoljava se da pređe preko granice u našu državu na Trsat da se pomole trsatskoj Majci Božijoj. Pa sve ovo nije pokrenuto ni Sv. Stolici ni talijanski episkop pat da uzmu u zaštitu povredeni princip vere i pobožnosti. A čoveka, pod čijom upravom strašno pati naš narod u Italiji, najviši vatikanski dostojanstvenici nazivaju »providencijalnim čovekom, poslatim od Boga za dobro italijanske države.« Taj čovek želi da uz pomoć Sv. Stolice obnovi Rimsko carstvo, a najpre da osvoji našu Dalmaciju. A što to znači znamo iz istorije i iz svega onoga što se zbiva u Istri, Trstu i Gorici, naime: Rimjanin gospodar a stanovništvo zauzetih zemalja — robije...

Kad na sve to mislim poslanica mi postaje još teža po svome značaju. Naročito kad pomislim na doba u kojem se pojавila. Italija preti svakoga dana, naoružava se, gradi tvrđave, brodove. Nastoji da pridobi i naoruža i druge države radi toga cilja. Sve akcije uperenje su protiv nas. Izdržava i neke naše emigrante koji daju toj zemlji Dalmaciju za tobožnju Hrvatsku, koja bi nesumnjivo postala plenum Italije i Madžarske. U opšte našljajne neprijatelje pretstavlja najdovršniji pojavu u našem novom životu. To je izdajstvo. Svi smo dužni da radimo unutra, u svojoj državi, da nam se kuća uredi i da jačamo ono što su nagovestavali vesnici bolje budućnosti, zašto su dali svoje živote stotine hiljada naših ljudi, a čemu posvećuje svoj život i naš junački Kralj.

I baš u ovo vreme, u koje podižu glavu razni protivnici naši, u vremenu kada Italija jasno i otvoreno govori što hoće protiv nas, u to doba pojava poslanice deluje još poraznije. A to se može videti i iz toga što je italijanska štampa, a naročito riječka, prihvatala ovu biskupsku poslanicu s najviše oduševljenja.

Šta treba Sokolstvo sada da radi? Treba da prikupi sve svoje sile da se i u hrvatskom, slovenačkom i srpskim krajevima što više pomogni broju Sokola, uvek razume se kao i župnici našeg naroda pod Italijom ne treba da znaju narodni jezik, dok mnogi sveštenici — misionari uče jezike najdiviljnijih plemena, da bi ih mogli poučavati i širiti hrišćansku veru. Nađuši učitelji u školama na zapadnim granicama naše države pokazuju na nas, s ove strane granice, i govore svojim učenicima i deci našeg naroda: »Nemojte ići preko, tamo žive samo divljii ljudi koji su kadri čoveka napasti, istaći pa čak i ubiti.«

Za ovaj cilj treba da rade i svi ostali. A ja sam čvrsto uveren, da je naš narod od vremena ujedinjenja napredovao u svakom pogledu i da smo sa sigurnošću da gledamo u još lepu budućnost kao i slobodu celog našeg naroda.

Ovo smatram kao neku vrstu soga testameta — rekao je brat, prof. Vjekoslav Spinčić. — Samo dodajte na kraju još i ovo: A naša država biće sve savršenija i jača! — Dr. Milorad Drađić.

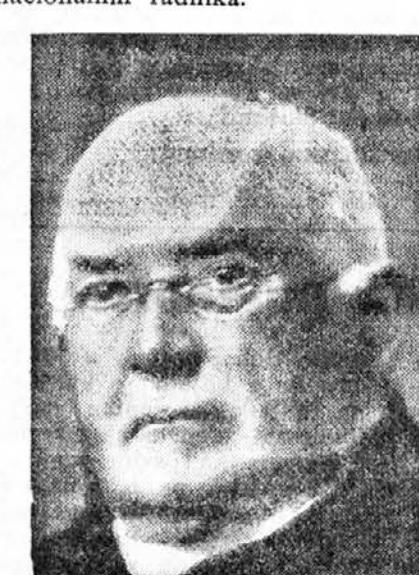
Napominjemo, da je župnik Ivan Vrhovnik bio od početka do danas najidealniji pobornik školske družbe Sv. Cirila i Metodija, koja je za vreme Austro-Ugarske spasavala našu decu pred navalama tudinstva i koja još danas vrši svoj blagotvorni rad. Vrhovnik spajale su najiskrenije prijateljske veze s blagoprocivšim pesnikom Simonom Gregorčićem, kojeg je učasno našao pokojni krčki biskup dr. Mahnić, prethodnik sadanjeg krčkog biskupa dr. Srebrnića.

Nacionalista, naučenjak i naš sokolski brat Ivan Vrhovnik bio je i jeste sveštenik katoličke crkve najuzornijeg rada i života, koji uživa danas zbog plemenitosti svoga srca i lepote svoje duše opšte poštovanje.

I ispod pera ovakvog uzornog službenika svoje crkve i svoga naroda čujo se ovakove muške sokolske reči kao blagoslov i blagovest ispred oltara!

Iz načelnštva i težničkog odbora Saveza SKJ

(U prevodu: Pobedničkom Sokolu Slava! — S njime i s Vama do smrti odani Vam 11—2—33 I. Vrhovnik)

Zupnik vlč. Ivan Vrhovnik

Danas je u 79 godini svoga života, a još uvek piše historijske članke i knjige.

Ovih dana izašla je iz štampe jedna njegova knjiga od koje je jedan primjerak darovao I. zam. starešine našeg Saveza i na koju je svojom rukom napisao pozdravne reči, koje ovde objavljujemo u faksimili:

Zdr

ROSJAVA — FONSIER • DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE • BEOGRAD

brzim vozom preko Jesenica i Beljaka u zlatni Prag, noseći sobom ne samo pehar — znak svoje zasluzene pobjede, nego i svesni, da su i ovde na jugu nijihova braća, koja će ih uvek rado primiti.

Tako su završena s odličnim uspehom ova lepa takmičenja, koja nisu mogu u svakom pogledu da zadovolje i kojima smo mi Jugosloveni opet učinili odlučan korak napred. Ova su tak-

mičenja bila za nas i dobra škola, pa se opravdano nadamo da ćemo na nadim takmičenjima god. 1934 u Zakopanima u Poljskoj postići još bolje rezultate. Još jednom svima bratska zahvala, a dragim gostima braći i strana Čehoslovaca i Poljaca: Do videnja! Zdravo! Na zdar! Čolem!

(Potanji izveštaj o samim takmičenjima i potanke rezultate doneće na redni broj »Sokola«.)

iskustva pokazala, da je na ovakom ogromnom priređbi, kao što je savezni slet, nemoguće priupustiti utakmicama sve prijavljeno članstvo, već samo najbolje vežbače, one, koji su naročitim uspom dovršili župske utakmice. Turnerice takmičile se, dakle, samo u općoj utakmici u broju 1456, te 960 u četveroboju. Kao posebna tačka odred je nastup oko 10.000 vežbačica u belim haljinama u plesnom igranju s pevanjem domorodnih pesama.

DOGRADENJE STRAHOVSKOG STADIONA U PRAGU

Strahovski stadion, gde je održan prošle godine i IX svesokolski slet u Pragu, biće iduće godine pozorište III Radničke Olimpijade, koju priređuje DTJ u Pragu. Pošto sam stadion nije završen, te je Sokolstvo u 1932 godini moralno većinom ceo kompleks izgraditi kao provizorium iz drvene grade, koja je posle sleta opet razgradena, to ide DTJ za tim, da država nastavi s definitivnom dogradnjom tribina i ostalih gradnjai, kako bi se mogao iduće godine njihov slet već vršiti na stalnom stadionu. Zato je predsednik Radničkih telesnovaspitnih društava češkoslovačkih (DTJ), u svojstvu narodnog poslanika zajedno sa svojim socijalnodemokratskim drugovima, predao češkoslovačkoj vladi predlog za konačnu izgradnju stadiona na Strahovu, od kojega će DTJ sigurno imati lepe koristi.

— Glavni dani III Olimpijade u Pragu ustanovljeni su od 5 do 8 jula 1934, a u nedelju 1. jula održaće se za decu pretsetski dan.

10 godišnjica smrti dr. Ivana Tavčara. Navršava se 10 godina od smrti poznatog slovenačkog književnika i pisca dra Ivana Tavčara. Veliki pokojnik bio je jedan od poslednjih narodnih voda starog tipa, čestit, rodoljub, političar i pisac. Rodio se u Poljanama kod Škofje Loke u imućnoj seljačkoj porodici. Već u svojoj ranoj mlađosti posvetio se je literaturi, te je počeo pisati manje novele u »Ljubljanskem Zvunu« pod pseudonimom Emil Leon. Nakon dovršenih studija posvetio se advokaturi, a domaća stupa i u politiku, te postaje voda bivše narodno-napredne stranke; od godine 1911 dalje bio je i gradonačelnik mesta Ljubljane. Od njegovih romana, u kojima se pokazuju romantičar, ali s jakom dozom realizma, među najbolja dela slovenačke literature ubrajuju se — »Izza kongresa«, »Cvetje u jeseni«, »Leto 4000« i »Visoška kronika«. Dr. Tavčar kao iskren nacionalista bio je već od svoje mlađosti i dobar, oduševljen Soko, višegodišnji starešina »Sokola Matica« u Ljubljani.

10 godišnjica smrti dr. A. Rašina. Skoro češkoslovački narod s najvećim pietetom setio se na dan 18. februara desetgodišnjice smrti jednog od najidealnijih revolucionara dra A. Rašina, koji je u poznatom omladinskom procesu u devedesetim godinama prošlog stoljeća bio od austrijskih vlasti osuđen na dve godine tamnicu i gubitak doktorata. To ipak nije ubilo njegovu borbenost za narodna prava, te je ostao i nadalje u prvim redovima boraca za slobodu češkoslovačkog naroda. Zbog toga je bio za vreme rata zajedno s dr. Kramaržem uhapsen i osuđen na smrt, koja je presuda bila promjenjena u doživotnu robiju. Kada je već Austrija osetila svoju propast bio je pomilovan i zajedno s ostatim vladama naroda izveo je 28. oktobra 1918 narodnu revoluciju i time oslobođenje svog naroda. Kako je bio za vreme Austrije rušitelj starog režima, tako je bio i među najodličnijim graditeljima nove slobodne države. Preuzeo je državne finansije u prvoj narodnoj vladu, koje je i pored silnih borbi uzorno uredio. Na čelu svog resora ostao je sve do svoje prerane smrti, kada je pao kao žrtva atentata političkog fanatika. Baš u ovim teškim vremenima, kada i bratska Češkoslovačka oseća svu težnju privredne i finansijske krize, još teže oseća sav češkoslovački narod, da nema u svojoj sredini dr. Rašin. Kao što su Masarik, Stefanik i Tis je proglašen posebnim zakonom kao zasluzni za državu tako je i dr. Rašin, pa će se i njegovo poprsje postaviti u Panteon velikih češkoslovačkih ljudi.

20 godišnjica »Teatra poljskog« u Varšavi. Koncem januara pre 20 godina bio je otvoren u Varšavi po nastojanju

grafo Potockog »Teater polski«, koji je trebao da reprezentira poljsku dramatu i opernu kulturu te postaje žarište kulture naroda, koji je nakon slavne istorije žive porobljen i razdeljen u triju državama. Svoj veliki zadatak ovo je pozorište u punoj meri postiglo. Po njegovom uzoru osnovana su i po drugim gradovima poljska pozorišta, gde su na repertoaru dela poljskih pišaca, tako da se u intligenciji jačao nacionalni duh, a poljska dramatska i opera umetnost došla je u mogućnost da se razvije i da dođe u dodir s najširim narodnim slojevima.

Slovenska izložba u Mladoj Boleslavi. Nacionalni gospodarski institut za severoistočnu Češku priređe od 9. do 23 aprila u Mladoj Boleslavi veliku slovensku izložbu, koja će biti najveća izložba ovakvog karaktera, što ih je do sada u opšte bila u češkoslovačkoj. Prikazaće radove slavistike, radove slovenske uzajamne saradnje u glavnome sve, što su u pravcu saradnje, zbljenja i na polju slavistike učinili pojedini slovenski narodi. Saraduju pri ovoj izložbi i slovenski institut u Pragu, te razna slovenska udruženja i lige. Biće zastupana i turistika, Sokolstvo, literatura i t. d. Prilikom otvaranja izložbe održaće veće predavanje o značenju izložbe i po potrebi saradnje Slovenske češkoslovačke poslanik u Parizu br. Štefan Osuski.

75 godišnjica Franje Taborskog. Je dan od najboljih češkoslovačkih kritičara umetnosti, prevodilac i pisac František Taborski doživeo je ovih dana svoju 75 godišnjicu. Tom zgodom svim su se listovi setili njegovog vanredno plodnog rada za napredak češkoslovačke kulture na polju likovne umetnosti i literature.

Igo de Vrie (Hugo de Vries) 85-godišnjak. Čuveni svetski botaničar i bilinski fiziolog Igo de Vrie doživeo je u Lunternu kod Amterdama svoju 85 godišnjicu. Među njegove najveće zasluge spada bez sumnje ponovno otkriće zaboravljenih Mendlovih zakona o nasledstvu, koje je on dopunio, te ih proširio sa svojim znamenitim otkrićem o mutaciji.

50 godišnjica Pavla Flereta. Jedan od najodličnijih pobornika moderne škole, agilni graditelj na unifikaciji naših osnovnih škola, koji bi trebalo da daju našoj zemlji jednak tip i jugoslovensko uzgojen tip nove generacije, plodan pedagoški pisac i odličan organizacioni radnik brat Pavle Flere, sada načelnik u ministarstvu prosvete, dočekao je ovih dana svoju 50 godišnjicu u punom zdravlju i mlađenackoj snazi, koja će na polju uzgoja omladine i na polju stručne organizacije naših učenja još mnogo korisnog dati našem narodu.

IZ ŽUPA I DRUŽTAVA

Zupa Bjelovar

SOKOLSKO DRUŠTVO DARUVAR

4. o. m. proslavilo je daruvarsko Sokolsko društvo iako na skroman, ali zato na dostačan način 118-godišnjicu velikog jugoslovenskog biskupa Josipa Jurja Strossmajera.

Proslava je počela intoniranjem državne himne po društvenoj fanfari, koju su svr prisutni saslušali u svrčanoj pozornosti - stojeći. Iza toga je starešina društva br. Vladimir Gold održao govor veličajući zasluge velikog Strossmajera prikazavši ga kao uzor našim generacijama u ljubavi za veru i narod. Njegove reči, u kojima se očalo duboko poštovanje prema seni velikog slavljenjika, bile su pozdravljene od prisutnih s iskremin odobravanjem. Iza njega je malo naraštajao Lapčević deklamovao pesmu »Plava grobniča« od Bojića. Br. Vukmanović Joco, profesor na daruvarskoj komunalnoj gimnaziji, održao je na to predavanje o životu i radu biskupa J. J. Strossmajera. Iza njega je sestra Grund Antonija rečitrala pesmu »Biskupu Štrossmajeru« od Petra Prešeradovića.

Konačno je završena ova skromna proslava sveslovenskom himnom »Oj Sloveni«.

Veličanstvena i ganutljiva slika bila je kada je sokolska glazba ispod slike Štrossmajerove svirala ovu himnu.

Zupa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO ARTICE

Poslanico katoličkoga episkopata je sprejelo naše članstvo s hladno rezerviranostjo. Sokolsko življene u Artičah se je tako razvilo in je u takšnem zanosnom poletu, da ga slični napadi ne bodo mogli omajati. Nasprotno, vedno novi javljajo svoj pristop v društvo. Članstvo je z vzhodno disciplinno prešlo preko teh napadov, še z večjo vremeno se popriješo sokolskoga dela. Pozna le pot v telovadnicu in k dramatičnim vajam. Pred kratkim se je ustanovil pevski odsek, v katerem deluje 32 pevcev. Začela je poslovanje društvena knjižnica, ki se še vedno izpopoljuje. Poleti bo priredilo naše društvo tombolo, da si dokupi telovadno orodje in oder. V nedeljo dne 12. t. m. je bil pod okriljem sokolskega društva izvoljen pripravljalni odbor streličke družine, katerega naloga je prirediti strelišče in izvesti ustanovitev streličke družine. Na sporedu so tudi javna predavanja o gospodarskih vprašanjih, ki se bodo pričela prihodnjo nedeljo. To je bilančna društvenega dela od zadnjega občnega zboru dne 15. januarja 1933. — najlepši odgovor na neosnovani napad na Sokolstvo.

Dobar prednjak

s prednjackim ispitom traži namještajne u kakovoj tvornici kao radnik, — ustanoviti kao podvornik, ili bilo koje slično mesto uz obavezu, da će savesno i marljivo raditi u mesnom Sokolskom društvu.

Stevan Sekulić
Daj, kod Osijeka

zbor pa nas ho prese netil s spevoigro in pevskim koncertom. Peveci pridružili se Šrce u denar, kar bo za ta kraj gotovo novost. Na prireditve že zdaj opozarjam vse naše prijatelje in jih vabimo k udeležbi. — Na zadnji seji, na kateri je bil navzoč tudi br. Hanzlovič, se je sestavil odbor za otvoritev Sokolskega doma, ki bo meseč maja ali sredi junija, kator bo pač kaže vreme. Prireditveni odbor vodi br. Dijak, društveni tajnik, ki nad vse požrtvovano vrši svoje posle že od obstoja društva. — Glavni odbor pa si je nadel glavne naloga: skrbeti, da se reši sokolski dom dolga. To je v današnjih časih ena najtežavnejša naloga, vendar si bo odbor prizadeval, da bo tudi to prorašanje v doglednem času rešeno. Tako se vse društveno udeleživanje razdelilo po načinu razdelitve dela na posamezne odbore in kakor se je došlo, dasi se v kratki dobi pokazalo, se bo ta način tudi obnesel. Vsak član in vsak odbornik natančno ve, kakšno delo mu je odmerjeno. Tako je slednje članu dana možnost, da se v društву res more tako udeležovati, kakor je za počudenca primerno in za kar ima veselje. S tem je pa izpoljen eden glavnih pogojev za pravo sokolsko življenje, namreč, da so člani v dolžnostih in pravilih brez izjem vse enaki. Osebne zadave in preprički v sokolskem društvu nimajo prostora; hočemo prijetljivstvo in resničnega bratstva v misli našega učitelja Tyrsa. To je izreklo na občnem zboru celokupno članstvo, ki dobro ve, kaj pomeni za uspešno delo sloga. Zato naj sokolsko društvo Koprivnik hodi po začrtani poti naprej in uspe ne bo izostal.

Zupa Mostar

SOKOLSKA ČETA POSUŠJE

1. Štrossmajerov dan naša je četa dostojno proslavila. Proslava je otpočela na dan 3. o. m. s vešanjem zastava na sokolani i Narodnoj osnovnoj školi.

Na sam dan t. j. 4. o. m. održao je školski deci, podmladku i naraštaju ovdašnji upravitelj škole br. Jarkovič Nikolaj, inače poznati sokolski radnik, predavanje o pokojniku, veličajući njegova dela i zasluge za današnju našu slobodu.

Uveče istoga dana priredena je sokolska akademija, koja je otvorena po starešini čete, a na kojoj je govorio brat prosvetar Čuturić.

Sestre Karanova Melanija i Jarkovičeva Smilja izgovorile su veoma izvezbano dve lepe deklamacije.

Nakon ovoga priredeno je narodno veselje s igrankom.

Uspeh ove prirede podigao je i još više ojačao svest medu ovdašnjim sokolskim pripadnicima.

V. K.

Zupa Novo mesto

ZUPNI PREDNJAŠKI TEČAJ

Ker je število prednjakov v vsej župi še vedno skromno, zahtevki pa so vedno večji, je župna uprava sklenila, da zopet priredi prednjaški tečaj. Prvotno je bil le-ta razpisana za čas od 1. do 10. januarja t. l. Ker pa prijav radi stroškov, ki bi jih krila društva za tečajnike ni bilo, se je tečaj odložil do 20. januarja, ko se je res pričel in vršil do 31. januarja 1933., tokrat povsem na stroške župe. Obisk klub tem olajšavam ni bil zadovoljiv, saj so mnoga dobra društva poslala nanj le po enega člana ali eno članico, ko je bilo obvezno poslati na tečaj po enega člana in eno članico. Grajati pa je najoddelenje društvo Št. Rupert in čete Šmilhel, Šmarjetna ter društvo Straža - Valjavas, ki niso niti enega udeleženca poslali v tečaj.

Posečalo je tečaj 21 bratov in 12 sester, ki so z velikim zanimanjem sledili predavanjem. Po poklicu so bili v večini sami obrtniki — kmečki fantje in dekleta, le 11 je bilo dijakov odnosno iz vrst učiteljstva. Tečaj se je vršil v novi osnovni šoli in to teoretični del v razredu, praktični pa v telovadnici. V celoti je obsegal 110 ur in je trajal dnevno od 8 do 12%, ter od 14 do 18% in zvečer od 20 do 22%.

Predavalci so v glavnem člani ŽTO in sicer: br. Papež, Šlibar, Valentinci Tone, Adam Karl, s. Adamič Mica, s. Kolenc Drag, s. Cibic Dora, br. Mercenar Vilko in br. Tratar, ki je bil istočasno tudi vodja tečaja. Predavalci so še župni tajnik br. Matko, dalje br. Merčič, br. dr. Červenka in br. Bužga. Tečaj se je otvoril z lepim nagovorom župni starosta brat dr. Vašič, ki se je večkrat udeležil tudi drugih predavanj. Tudi župni prosvetar br. Zagore in drugi člani uprave so posečali od časa tečaja.

Ves tečaj je bil tako urejen, da je bil v 75% vsega programa posvečen res praktičnemu delu v telovadnici in se je oplažala posebno dobro nova smer, ki se bo kaj kmalu udomačila tudi v društvenih te župe, ki je doslej še oddeleč zasledovala novi pokret. Vredne ure so bile res prave ure življenja v

sokolski telovadnici, kjer ni manjkalo niti duševnega dela, saj so se prav pridno kosali tečajniki in tečajnice v nagovorih pred vrsto, ki so jih imeli dnevno. Najboljši nagovor je imel br. Kovačič Vlado s temo: »Ne koristi ne slavelc Med korakanjem pa so zaorile naše koračnice, ki jih je uvežbal br. Matko. Posebno zanimive so bile hospitacije pri moški in ženski deci ter pri naraščaju, v katerih so tečajniki videli, kako izgleda prava taka ura teh oddelkov. Vodili so te ure: br. Valentincič, s. Tofantova in br. Fon. Da se

ključna akademija, ki jo je vodil br. ing. V. Černe ob številni udeležbi župne uprave in uprave Novomeškega Sokola. Na njej so tečajnici odvezeli prvič na godbo (klavir igrala marljivo tečajica s. Vlasta Taučarjeva) vse vaje za zlet, ki so bile podane zadovoljivo. Med poedinim točkami je zaigral sokolski orkester 4 lepe komade pod taktilko br. Sproca in je z njimi dvignil razpoloženje tega lepega večera. Navdušeno je zapel mešani zbor tečajnikov sokolsko »Pohod Sokolov« in narodno »Ko so fantje proti vasi šlik, ki ga je vodil

potrebu stupanja u Soko i to baš danas, kada su se svih strana izvana i iznutra počeli da rovare neki nepoznavni elementi, koji hoče da unesu zabunu medu narod, a končno i o poslednjem neosnovanim napadnjima Katoličkog episkopata na Sokolstvo, pa baš zato treba svi da se zbiju u sokolske redove i da budu uvek spremni da se žrtvjuj braneči svoju. Otadžbinu od svih elemenata. I njega su prisutni oduševljeno pozdravili. U ime ložača i ostalih radnika govorio je brat Vid Meštrović, koji če davati svima dalje potrebne informacije oko stupanja u Soko. — Na tom zboru donešen je jednoglasci zaključek da svki korporativno stupaju u domače Sok. društvo i poslana je odmah depeša Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, Beograd, koja glasi:

»Na kampanju protiv sokolske ideje, zbor zanatlija, ložača i radnika ložionice Vinkovci odgovara korporativnim stupanjem u Sokolstvo.

Zdravo!

Pretsednik zobra Ing. Ranić.«

Ovo je vrlo lep primer svesnih želježničarskih zanatlija, ložača i radnika ložionice Vinkovci, jer stupanjem u sokolske redove napreduje i sokolska ideja u našim Vinkovcima, što je za dobrobit našeg dienog jugoslovenskog Sokolstva, — i jer je kuenuo čas, kada treba svi da se okupimo pod sokolskim barjakom.

Župa Sarajevo

SOKOLSKO DRUŠTVO ROGATICA

Dne 11 o. m. naveče priredilo je Sokolovo društvo svečano veče u čast biskupa Josipa Štrosmajera. Predavanje je održao brat Milivoj Popović, potstarešina B. Martinac, tajnik P. Tzijević i Z. Bulić; rezizori: S. Safer, D. Lazić i J. Malenović; zamenici: I. Rihor, A. Pezel i J. Dević. Gornja uprava primljena je od strane prisutnih s aplauzima. Ovim je skupština bila završena.

Predavanje je bilo naročito posečeno, kako od strane članova, kako i od građanstva.

Po svršenom predavanju tamburaški zbor na čelu s bratom Tufikom Šlimbegovićem izveo je nekoliko biračnih komada, na opšte zadovoljstvo prisutnih.

Sokolovo društvo uz pripomoč seoskih četa Bukrići, Pešivšči, Seljani i Mesići, održalo je dne 12. o. m. svečanu sednicu, koju je otvorio s prigodom govorom brat Galib Čaplić, starašina, i izneo sve potrebe društva. Pošte njega govorio je referent za seoske čete brat Milivoj Popović, iznoseći opširno svoja zapažanja i predloge.

Kao izaslanik župe prisustvovan je brat Radmilo Grdić i prisutnim održao prigodan govor o Sokolstvu u našoj Kraljevini i dao upute za budući rad, a naročito je istakao cilj napada Episkopata protiv Sokolstva, čiji je rad osuden širom naše Kraljevine.

SOKOLSKO DRUŠTVO ZGOŠĆA-KAKANJ

15 januara o. g. održana je redovna godišnja glavna skupština Sokolskog društva Kakani-Zgošća, koja je bila vrlo dobro posečena.

Skupština je otvorio zamenik staroste brat Danon Sadik koji je u kratkim crtama opisao rad u prošloj godini, te se prelazi na izveštaje pojedinih funkcionera odbora.

Kao delegat župe fungirao je brat Radmilo Grdić, koji je u vrlo lepom i temperamentnom govoru očarao dosadanji rad Sokolskih društava, te ističe da je na Sokolu dužnost, da on bude jedini vodič Jugoslavena. Pozdravljuje u ime župe Sokolovo društvo Kakani-Zgošća, zahvaljuje se na njegovom agilnom radu, i čeli, da se produlji ako ne s boljim i agilnijim radom, a ono barem s dosadanjem.

Iza toga prelazi se na biranje novoga odbora, kojem je na čelu kaštarsta izabran brat ing. Hrnjčević Halil, dugogodišnji i agilni Sokol, koji će znati svoj rad i sve sile upotrebiti za razvoj našeg društva, a kao pretsednik odbora za gradnju doma, da se isti podigne još tokom ove društvene godine, kao vrhunac desetogodišnjeg opštanka našeg društva.

Pošto u eventualijama nije imao nitko šta primeti, starosta zaključuje u 445 sati skupštinu.

Na 4 februara o. g. na vrlo svečan način proslavljen je Štrosmajerov dan.

Toga dana održalo je Sokolovo društvo Kakani-Zgošća svečano selo s predavanjem i deklamacijom, u svojim prostorijama.

Selje je otvorio starosta brat ing. Hrnjčević Halil, koji je uglavnom istakao značenje Štrosmajerovog dana i da reč društvenom prosvetaru bratu parohu Voju Mijatoviću, koji je u vrlo lepom predavanju s tumačenjem očrtao rad velikog narodnog borca za ujedinjenje i slobodu biskupa dra. J. J. Štrosmajera. Predavanje je popraćeno odobravanjem i dugim aplauzom.

Iza njega deklamira naraštajac br. Grujica Rade: »Dru. Jurju Štrosmajeru, što je popraćeno burnim aplauzom.

Iza toga uzima reč brat starosta i otvara selo.

br. Matko Davorin. Ob začetku akademije se je zahvalil župni upravi in predavateljskemu zboru tečajnik br. Kovačič v vznešenih besedah. Ob zaključku iste pa je izpregorovil še župni starosta br. dr. Vašič. Po kontanci akademije se je vršila čajanka, med katero sta podala kroniko tečaja br. Kovačič in br. Kunavar in se v vezani besedi spomnila vseh glavnih župnih funkcionarjev, katere je ovokvečil br. Kunavar v izvrstnih karikaturah. Ves večer je potekel res bratsko in dostojno Sokolstvo in tečaju v čast.

Tečajniki so se dopoldne še fotografirali, opoldne pa korporativno spremlili na kolodvor br. ing. Černeta in br. Rakarja, ki se je tudi udeležil tečaja kot zastopnik Sokolske župe Kranj. Težko, a bratsko je bilo slovo. Hvala obema, posebno br. Černetu, ki bo vedno dobrodošel v naši sredi.

Ne smemo pa pozabiti naše sestre fotoamaterke Slave Žebretove, ki je vedno lovila v svojo kameru vesle dogodke, ki nam bodo ohranjeni na posnetkih kot vesel spomin.

Prepričani smo, da je seme tečaja padlo na rodovitna tla, na Vas bratje in sestre tečajniki in tečajnice pa je, da se Sokolstvo oddolžite z delom med narodom.

sao, pa upoređujući njegovo delo s akcijom koju su preduzeli nedavno katolički biskupi sa svojim poslanicom.

Oba, predavanja su propraćena s klicanjem Štrosmajeru: Slava mu! i klicanje Kralju i Jugoslaviji.

Župa Osijek

SOKOLSKO DRUŠTVO VALPOVO

U nedelju 12 februara priredilo je Sokolovo društvo poselo u spomen narodnog velikana biskupa J. J. Štrosmajera. Poselo je otvorio jedan Sokolič recitujuci odlomke iz znamenitih Štrosmajerovih govorov prigodom otvaranja hrvatskog sveučilišta i prigodom posvete katedrale dačkovačke. Brat prosvetar nastavio je predavanjem o životu i radu biskupa. Kazališni dobrovoljci, mahom naraštajci i naraštajke, izveli su lepi sokolski igrokaz »Duh Sokolstva«, koji se veoma svidio slušaocima. Ovo vrlo dobro posečeno poselo završilo je brat starešina poduljim govorom, u kojem se je iscrpivo i potanki osvrnuo na sve klevete iznesene u biskupskej poslanici protiv Sokolstva. Općinstvo je pozorno pratilo razlaganja predavačeva, tako da je uspeh bio dobar.

SOKOLSKO DRUŠTVO VINKOVCI

Stručno udruženje zanatlja, ložača i radnika ložionice Vinkovci održalo je svoju proširenu sednico, — koju je pretvorilo u zbor-dana 14 februara o. g. u Vinkovcima, na koju su pozvali i izaslanike Sokolskog društva. Zboru su prisutstvovali u ime domače Sokol. društva braće: Barbalić Ante, Peternek Bratoljub i Marković Milentije. — Zbor je otvorio predsednik udruženja gospodin Nikola Čučić i zamolil izaslanike Sokol. društva da ih upoznaju s pravilima i radom Sokolstva, našto je brat Barbalić Ante u poduzem govoru prikazao istorijat Sokolstva od postanka pa do danas, kao i zadaće Sokolstva i dužnosti članova, kojeg su svi pažljivo poslušali i burno pozdravili. Odmahiza toga dobiva reč gospodin Kapor, koji govorii u ime zanatlja i stavila na srce svakom da treba da se svi zbiju u sokolske redove, što svi jednoglasno prihvataju. — Nakon toga govorii gospodin ing. Ranić, izaslanik šefa ložionice, koji takoder ističe

Župa Skoplje

SOKOLSKO DRUŠTVO OHRID

Dne 4 februara t. g. održalo je naše društvo svoju godišnju glavnu skupštinu, koju je otvorio starešina brat Bora Atanacković i održao prigodan govor o Sokolstvu. Zatim je upućen pozdravni telegram Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru i Ministru za fiz. vaspitanje.

Zatim se je prešlo na čitanje izveštaja upravnog odbora i pojedinih otkaza. Među ostalim govornicima zapožen je govor potstarešine brata Bože Martincu u kome je među ostalim istakao cilj o podizanju Sokolskog doma. Govor brata Martinca je pažljivo slušan od strane prisutnih i burno pozdravljen. Posle mnogih govorova data je razrešnica staroj upravi pa se je zatim prešlo na biranje nove uprave u koju su ušli: starešina B. Atanacković, potstarešina B. Martinac, tajnik P. Tzijević, članovi uprave: R. Blagočić, N. Avramović, A. Salic, B. Babačević, J. Parnetski, F. Valentincić, A. Corbević, i N. Štratanović; zamenici: M. Popović, V. Čakarević, S. Rezap, dr. B. Arnautović, V. Hadžić, J. Stefanović, Č. Zarčević i Z. Bulić; rezizori: S. Safer, D. Lazić i J. Malenović; zamenici: I. Rihor, A. Pezel i J. Dević. Gornja uprava primljena je od strane prisutnih s aplauzima. Ovim je skupština bila završena.

»Na kampanju protiv sokolske ideje, zbor zanatlja, ložača i radnika ložionice Vinkovci odgovara korporativnim stupanjem u Sokolstvo.

Zdravo!

Pretsednik zobra Ing. Ranić.«

Ovo je vrlo lep primer svesnih želježničarskih zanatlja, ložača i radnika ložionice Vinkovci, jer stupanjem u sokolske redove napreduje i sokolska ideja u našim Vinkovcima, što je za dobrobit našeg dienog jugoslovenskog Sokolstva, — i jer je kuenuo čas, kada treba svi da se okupimo pod sokolskim barjakom.

Župa Split

SOKOLSKO DRUŠTVO JELSA

Crkva, brodovi u luci, škole, općina i Jug. čitaonica najaviše jugoslavenskih zastava ranim jutrom pučanstvu dični rođendan našeg neumrllog velikana Josipa Jurja Štrosmajera. Po školama upravitelji predaju razdraganim učenicima zdravu i spasonosnu Štrosmajerovu jugoslovensku nauku. Nižu se zanosne nacionalne deklamacije. Školske dvorane odvajaju milovučnom državnom himnom.

U večer mesni Sokol priredio je svečano Štrosmajerovo veče u dvorani Jug. čitaonice Starosa Hulje Andra, u krasnom proslou očarao je markantnim potezima velikog jugoslovenskog katoličkog biskupa. Pričakujem citatima iz poslanice veliku Štrosmajerovu dušu ljubavi spram crkve i jedinstvenog jugoslovnog naroda. Riše činjenicama biskupov apostolat na polju jugoslovenske prosvete. Zanosom ističe jugoslovenski Sokol, to Štrosmajerovo mezinje, jest suradnik i jest škola Štrosmajerova rada, jest rasadnik Štrosmajerove jugoslovenske misli. Govornik je dugotrajnim aplauzom bio pozdravljen. Zatim je sledio program zabave: 1) »Neumrlom Štrosmajeru«, od Rikarda Katalinica Jeretova; 2) »Apostol Jugoslavenstva«, od Krste Mihotića; 3) Dečji igrokaz »Slava Josipu Jurju Štrosmajeru«, od Vidogradskoga; 4) Šaljivi igrokaz »Za zastorom« od Romanića; 5) Društveni ples.

U večer mesni Sokol priredio je svečano Štrosmajerovo veče u dvorani Jug. čitaonice Starosa Hulje Andra, u krasnom proslou očarao je markantnim potezima velikog jugoslovenskog katoličkog biskupa. Pričakujem citatima iz poslanice veliku Štrosmajerovu dušu ljubavi spram crkve i jedinstvenog jugoslovnog naroda. Riše činjenicama biskupov apostolat na polju jugoslovenske prosvete. Zanosom ističe jugoslovenski Sokol, to Štrosmajerovo mezinje, jest suradnik i jest škola Štrosmajerova rada, jest rasadnik Štrosmajerove jugoslovenske misli. Govornik je dugotrajnim aplauzom bio pozdravljen. Zatim je sledio program zabave: 1) »Neumrlom Štrosmajeru«, od Rikarda Katalinica Jeretova; 2) »Apostol Jugoslavenstva«, od Krste Mihotića; 3) Dečji igrokaz »Slava Josipu Jurju Štrosmajeru«, od Vidogradskoga; 4) Šaljivi igrokaz »Za zastorom« od Romanića; 5) Društveni ples.

Za sada su u izgledu ova predavanja: Češkoslovačko Sokolstvo, Razvijati jugoslovenskog Sokolstva, Rusko Sokolstvo, Antičke vežbe i Sokolstvo, Francuska i Jugoslavija, Naša granica prema Italiji, Tomazeo o Slovenstvu Dalmacije i o našim narodnim pesmama, Sokolstvo u Istri, Vatikan i manjine, Deca i Sokolstvo, Antifašistički pokret, Sveslovenska misao.

poseste ovake i slične prirede, koje će društvo i nadalje održavati.

U nedelju dne 5 februara održalo je naše društvo zajedno s »Podmatkom« društva Crv. krsta državne osnovne škole u Kastvu Štrosmajerov proslavu. Prigodnu deklamaciju izrekla je malá Sokolica Bačić Dragica, a velikom Jugoslovju i Slovenju održao je predavanje br. Dukić Ivo.

Mali Krstaši zatim su odigrali dečji igrokaz: »Sneguljicu.«

SOKOLSKO DRUŠTVO KRK

12 t. m. proslavilo je Sokolovo društvo u Krku na svečan način Štrosmajerov dan. U 11 sati bio je zbor u sokolani. Tu su se sakupili svi članovi, naraštaj i deca, te gradani prijatelji Sokola. Brat prosvetar otvorio je ovu svečanost, pozdravivši važnost ove svečanosti. Iza toga je sledilo: 1) Molitva Jugoslovna, otpevao mešoviti zbor — zbor je vodio brat Jarnović; 2) Predavanje o Štrosmajeru održao je brat Nakić-Vojnović Frano, direktor gimnazije. Ovo predavanje prisutni su popratili s burnim pljeskanjem i klicanjem Štrosmajeru; 3) Govorio je brat Ivan Žic odlučno o velikom biskupu u vezi s današnjim našim prilikama; 4) »Šokolić« deklamirao je brat Randić Bogomil, učenik IV razreda O. š.; 5) Poruka biskupa Štrosmajera srednjoškolskoj omladini, recitovao je brat Anzulović Živko, učenik VI razreda gimnazije. Na koncu zahvalio se prisutnima potstarešina brat Adolf Wencler. Iza toga formirala se povorka na čelu s gradskom muzikom, te barjak, članovi, naraštaj i deca u uniformi, a zatim gradanstvo. Klicalo se Kralju, Štrosmajeru i Jugoslaviji.

Sokolovo društvo — Krk, da bi što jače povezalo

jera. Sokolska dvorana bila je ovečana cvećem i zelenim vencima, koji su resili slike Nj. V. Kralja, sv. Save, Strosmajera i Račkog.

Sokole i brojan narod u Zablaču odusevio je brat prosvetar lepim govorima, kojim je pokazao veliku i važnu ulogu narodnih prosvetitelja sv. Save i Strosmajera za današnju veliku Jugoslaviju.

Sokolska deca takođe su održala lepe govore o radu i životu narodnih apostola i zatim su recitovala s puno razumevanja i osećajno proborne nacionalne pesme jugoslovenskih pesnika.

Svečanosti bile su završene državnom i sokolskom hymnom i gromkim poklicima Nj. V. Kralju i burnim »Slava narodnim velikanima, sv. Savi i biskupu Josipu Juriju Strosmajeru.

Zupa Tuzla

SOKOLSKO DRUŠTVO TESLIĆ

Dana 5 II 1933 god. održana je godišnja skupština ovoga društva u prisustvu braće delegata iz župe i iz svih seoskih četa, kao i u prisustvu celokupnoga članstva.

Skupština je otvorio starešina br. Vuković, koji je pre prelaza na dnevni red čitač sastav pozdravnih telegrama upućenih Nj. V. Kralju, Nj. Vis. Prestonolosledniku Petru, starešini Saveza i kumu naše sokolske zastave, kao i Savezu i župi. Telegrami su primljeni s naročitim odusvilenjem i klicanjem.

Nakon ovoga, starešina daje reč pojedinim funkcionerima, koji iznose svoje plodne i opširne izveštaje o radu društva u minuloj godini. Svi su izveštaji prihvaćeni i topolo po prisutnih pozdravljeni.

Prelazi se zatim na biranje nove uprave. U novu upravu predloženi su sledeći: starešina dr. Pero Guteša, zamjenik starešine ing. Predrag Bilčević, tajnik Anton Nesvadba, pretsednik prosvetnog odbora Gradimir Radosavljević, blagajnik Milan Toms, načelnik Bogoljub Lazić, načelnica Radinka Marić, referent za čete Ismet Kapidžić i još 15 odbornika.

Iza ovoga javljaju se mnogi govornici i govore o napadima izvesnih ljudi na državu i Sokolstvo. Ove napade smatraju kao namerno ili nerazumno ustajanje protiv majke Jugoslavije, a na korist našem spoljnjem neprijatelju. U tom smislu sastavljena je i protestna rezolucija.

Nakon procitane rezolucije klicalo se da zanosa Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu.

S ovim je skupština završena u potpunom redu i s pojačanim odusvilenjem za rad u tekućoj godini.

Zupa Vel. Bečkerek

SOKOLSKO DRUŠTVO BELA CRKVA

Sokolsko društvo u Beloj Crkvi održalo je na dan 29 januara 1933 god. u 10 časova svoju glavnu godišnju skupštinu, kojoj je prisustvovalo 58 članova i 3 članice.

Skupština je otvorio brat Toma Irović, starešina, pozivajući skupštinu da svoje prve misli i sokolski pozdrav uputi svom prvom Sokolu Nj. Vel. Kralju Aleksandru I i Starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. Prestonolosledniku Petru. Skupština prihvata ovaj predlog uz odusvijeno klicanje.

Pošto je pozdravio prisutne članove br. starešina zamolio je brata St. Majstorovića, prosvetara, te je, pre prelaza na dnevni red, pročitao poslanicu br. Saveza.

Po tom je brat starešina govoreći o nemilim dogadjajima: o biskupskoj poslanici, koja je uznemirila i Sokolstvo i celu jugoslovensku javnost, pročitao protesne telegrame upućene od strane društva br. Savezu i pretsedniku kraljevske vlade.

Opširinje o poslanici Katoličkog episkopata govorio je brat Vuk Radović, koji je ukratko izneo i istorijat nekadašnje borbe rimske crkvene vlasti za održanje primata nad svetovnom vlašću ukazujući pri tom na velike žrtve koje su za ovo bile prinosenje u ljudskoj krvji. Zatim govorio o zadacima današnjeg Sokolstva.

Pošte ovoga pojedini funkcioneri društva podnosi su redom svoje izveštaje o radu i uspehu u toku minule godine. Iz izveštaja br. V. Hlodovskog, načelnika i br. St. Majstorovića, prosvetara, vidi se da je u prošloj godini bio rad društva vrlo živ i plodan.

Brojno stanje društva na dan 31 XII 1932 god. bilo je: vežbača: članova 20, članica 6; m. naraštaja 30, ž. naraštaja 40; dece: muške 120, ženske 110; svega 326. Nevežbača: članova 102, članica 16; ukupno 444.

Iz izveštaja blagajnika razabire se da ukupna vrednost društvene imovine iznosi 114.529 Din, a gotovina na kraju godine 4.162 Din i 75%. Nakon poduzeće diskusije, skupština je dala razrešnicu staroj upravi i izabrała novu.

U novu upravu izabrana su braća: Toma Irović, starešina; Svetlin Ivan, tajnik; Dušan Janić, načelnik; Steva Majstorović, prosvetar; Jovan Durkin, blagajnik. Za članove i zam. izabrani su: Ljubomir Kostić, Borivoje Mirković, Petar Ranković, Vidosava Filipović, Jovan Petković, Slavko Nešić, Drag, Popović, Mil. Golubović, Zlatibor Novotin, Bož. Rajaković, Vuk Radović, Petar Nikolicjević, Blagoje Miljković, Božidar Belić, Dragutin Šovanc, Milan Raičković, Vukašin Piperški, dr. Srećko Šinčarjavni, Aleksandar Mihajlović. Za revizore: Milan Mikeš, Jov. Cupić, Bogdan Filipović. U sud časti: Dragomir Živanović, Nikola Čakić, dr. Bogdan Radosavljević, Drag Dinić i Sreten Čosić.

Na kraju skupština je donela rezoluciju koju je uputila br. Savezu, pa je skupština time zaključila rad.

SOKOLSKO DRUŠTVO VRŠAC

Sokolsko društvo Vršac priredilo je 12 o. m. uz sudelovanje Učit. škole, Šrp. crkv. pev. dr. i Vojne muzičke škole u sali »Prosvetne sokolane« »Javno selo«, u korist podizanja doma Dure Jakšića u Srpskoj Crnji.

Društvo je za ovu priliku sastavilo vrlo lep i obilan program, koji je izveden na opšte zadovoljstvo publike. Sala je bila puna publike, koja je svojim prisustvom odala poštu, koju zaslužuje ovaj nam veliki pesnički dičnoga Banata.

1) »O Duri Jakšiću«, govorio je Rista Odavić, prof. On je u vrlo lepotu govoru izneo ceo život i rad našeg pesnika; 2) Havlas: »Padajte braćo«, pevao je mešoviti hor Šrp. crkv. pev. društva; 3) Sedlaček: »Što svaki peva«, svirao orkestar Vojne muzičke škole; 4) Dura Jakšić »Otadžbina«, recitovao br. Sl. Matejić, uč. III raz. Učit. šk.; 5) Vežbe na razboju izveli članovi; 6) B. Keler: »Vesela igra« — uvertira, svirao ork. V. muz. škole; 7) »Risan-

beg u harem«, dramalet s pevanjem i igrankom u 1 činu od Aleksandra J. Filipovića.

Sve su tačke putpuno uspele, a izvođači su nagrađeni dugim potpuno zaslужenim aplauzom. — Zasluga za ovako lep uspeh ide našem zasluznom br. A. J. Filipoviću.

Pesme, koje su vrlo lepe, a veoma skladno i precizno pevane, pratilo je orkestar Voj. muz. škole, pod dirigovanjem br. Stanoja Jovanovića — kapelika vojne muz. škole.

Zatim je nastala igranka, koja je u najboljem raspoloženju trajala do 8 časova.

Još uvek i svuda govor se o uspešnom sokolskom selu.

Zupa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGREB III

Smotru jednogodišnjeg sokolskog rada izneslo je zagrebačko Sokolsko društvo III na svojoj glavnoj skupštini održanoj u nedelju 22 o. m. u vežbionici ženske realne gimnazije. Brojno posećenju skupština otvoren je starosta br. Ivo Ražem pozivom na članstvo, da u prvom redu oda počast i priznanje najboljem i najčasnijem Sokolu Kralju Aleksandru i starešini Sokola Prestonolosledniku Petru; našlo je članstvo spontanu ovacijama popratilo starostine reč.

Nakon toga je br. starosta predložio, da se povodom obelodanjene poslanice Katoličkog episkopata protiv jugoslovenskog Sokolstva pošalje Savezu protestni brzovaj, što je sve članstvo jednodušno prihvatiло.

U svom govoru brat starosta podrobni je se osvrnuo na sadržaj poslanice, osudjući metode s kojima se služe pretstavnici katoličke crkve u Jugoslaviji.

Iza dovršenog govora novo nadošlo članstvo, kao i oni koji su prvo dečebra propustili bilo iz kojeg razloga da polože zakletvu, položili su je sada. Taj svečani čas članstvo je popratilo stajanje i šutnjom.

Tajnički izveštaj je pročitan brat Viktor Jurčić. Veoma objektivan, stvaran izveštaj ne štedeći nikoga, pokazujući učinjene propuste u nedostatke, neizvršene dužnosti i ostale pogreške. Svoj izveštaj završio je s verom, da će se u idućoj godini nadoknaditi učinjeni propusti, da će Sokolstvo još snažnije zači u narod, te ispuniti misiju, koja mu je namenjena.

Brat blagajnik Božo Jurčić iznosi finansijsko stanje društva, kao i zaključne račune, te proračun za sledeću godinu. Nada se, da će se društvo do kraja godine rešiti župskog i savezognog duga.

Nakon toga je br. starosta predložio izveštaj revizionog odbora, a brat starosta odreduje desetminutni odmor zbog sastavljanja kandidatne liste.

Posle pauze predložena je uz jednoglasno odobravanje celokupnog članstva župi na potvrdu sledeća lista: starešina dr. Ivo Ražem, I zam. Dane Šarić, II zam. dr. Alfred Pichler, tajnik Viktor Jurčić, prosvetar Ljubomir Jurčić, statističar Božo Jurčić, blagajnik Božidar Mladenović, gospodar Milan Holjevac, načelnik Nikola Štrmar, I zamenik Ivan Mečar, II zam. Zvonimir Paropat, načelnica Vera Suleči-Rener, I

zamenica Lili Dojč, II zamenica Zora Barić, lečnik dr. Just Pertot. Odbornici: dr. Akačić Hrvoje, Benzon Petar, Ajzenhut Slavko, Panjković Dragan, dr. Višnovec Viktor. Zamenici: Belin Milan, Mimica Vicko, Mitrović Uroš, Željina Janko, revizori: Doček Zlatko, Perko Aleksandar, Ručer Alfons. Zamenici: Margić Dragutin, Ulčakar Adolf. Sud časti: dr. Benković Viktor, dr. Goštiša Andrija, Marčec Ante, Vatovec Andrija, Vižintin Željko. Zamenici: Radan Vlado, Stari Ivan.

Delegati za župsku skupštinu: dr. Akačić Hrvoje, Juričić Viktor, dr. Višnovec Viktor.

Posle primljene liste, brat starosta predložio je diplomu župe Sušak-Rijeka novozabranom načelniku bratu Nikoli Stromaru, čestitajući mu na sokolskom priznajuju i odlikovanju, apelujući na njegovu savest i dužnost i da kod nas produži sa sokolskim delovanjem kao što je to radio na Sušaku. Diplomu je dobio zbog postignutog prvenstva u višem delu župe Sušak-Rijeka.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi Nj. Vis. Prestolonaslednik, starešina Sokola! Prisutni su privatili pozdrave odusvilenjem poklicima. Tom prilikom br. starosta energično odbija nepravedan napad Katoličkog episkopata na Sokol.

Zatim su ostali funkcioneri podneli izveštaje, nakon čega su dobili razrešnicu, te je izabrana nova četna uprava, kako sledi: starešina: Pribićević (sveštenik) s poklonom, da živi